

КОНЦЕПЦИЯ

**за развитието на Българското национално радио
в периода 2024-2027 г.**

**Милен Митев
септември 2024 г.**

Последните години се наблюдават две смущаващи тенденции по отношение на обществените медии. Първата е свързана с променящите се навици на аудиторията - постепенно намаляване на хората, избиращи радио и на времето, прекарано в слушане. Втората е нарастващият натиск за повече ефективност, който достига дори до поставяне под въпрос на обществената мисия и добавената стойност, която тези медии дават на обществото. В тези условия, за да се гарантира бъдещото развитие на медиата, е необходим категоричен отговор на въпроса: Каква е нейната полезна стойност за обществото?

Като обществена медия, БНР трябва да отиде отвъд обичайните стандарти за добра журналистика. Освен да гарантира проверена и точна информация, задълбочени анализи и плурализъм на гледните точки, националното радио трябва чрез своите медийни услуги да обърне специално внимание на важни за обществото каузи, да ги популяризира и подпомага.

ОБЩЕСТВЕННОТО РАДИО И ОБЩЕСТВЕНИТЕ КАУЗИ

Медийна грамотност

Трудно е да се даде еднозначна дефиниция на понятието „медийна грамотност“. Според Соня Ливингстън, професор по медии и комуникации в London School of Economics and Political Science, това е способността да достъпваме, анализираме, оценяваме и създаваме комуникация във всякаква избрана форма. Европейската аудиовизуална обсерватория определя три основни понятия, включени в медийната грамотност – предоставяне на медийно образование за всички граждани; участие на всички граждани в социални, културни и икономически дейности и защита на всички нуждаещи се граждани (поради възраст, увреждания или доход).¹ Именно чрез добрата медийна грамотност хората могат сами да се борят с лъжата и дезинформацията, като по-лесно я разпознават и разграничават.

Предизвикателство в тази посока е и бързото навлизане на изкуствения интелект, който може както да подпомага медийната грамотност чрез ефективен анализ на информацията и разкриване на „дийпфейк“ манипулации, така и да създава рискове като

¹ Тарлах Макгонагъл - Медийната грамотност: все още светото цвете на европейската аудиовизуална медийна регулация? https://pure.uva.nl/ws/files/2297878/162485_mlp_20_2.pdf

позволява бързо и ефикасно произвеждане и разпространение на неистинска информация.²

БНР трябва да дава пример със собственото си съдържание и критерии за журналистическа работа. В тази задача радиото ще разчита на подобрени професионални стандарти, приети след обсъждане с редакционните колегии на всички програми.

Следващата важна стъпка е специфично съдържание, насочено към борбата с дезинформацията. БНР беше една от първите български медии, която разви собствен екип за проверка на факти. В бъдеще в него ще се включват повече репортери от цялата страна, което ще повиши разнообразието на проверените теми.

Важен елемент от борбата с дезинформацията е също и съдържанието на БНР да достига лесно до широка аудитория. Радиото ще продължи да следва стратегията си да присъства на все повече платформи и да използва всички достъпни технологии за комуникация с обществото. Чрез партньорства с други медии, БНР ще предлага своето съдържание и на тяхната аудитория.

За подобряване на качеството на информацията от Европа, радиото ще се включи в инициативата на Европейския съюз за радио и телевизия (EBU) „Европейска перспектива“, която позволява обмен на новини в текстов, звуков и видеоформат, подкрепен с технологичните възможности на специално разработен софтуер на EBU за автоматичен превод.

Програмите на БНР ще предоставят среда за задълбочена дискусия относно мерките за повишаване на медийната грамотност, с участието на представители на държавни органи, медии, неправителствени организации и на различни групи на обществото, с особен акцент върху аудитории, които са най-уязвими за дезинформационни кампании.

Противодействие на демографската криза

Със силата на своите национални и регионални програми, кореспондентска мрежа и нарастващо дигитално присъствие, БНР ще организира и разпространява дискусии относно проблемите на младите хора и причините, които ги карат да напускат

² Жан-Филип де Тендер (заместник-генерален директор на EBU) – Ориентиране на дигиталната граница: влиянието на изкуствения интелект върху медийната грамотност
<https://www.ebu.ch/news/2023/10/navigating-the-digital-frontier--the-impact-of-ai-on-media-literacy>

страната. Заедно с отговорните институции и неправителствения сектор, радиото ще търси подходящи мерки за преодоляване на негативните тенденции.

Като използва високото си обществено доверие, БНР ще се превърне в свързващо звено между големите работодателски организации, образователните институции и младите хора, като подпомогне създаването на по-тесни връзки между тях.

Образование

Образованието е един от стълбовете на държавата и на гражданското общество. Радиото ще си сътрудничи с университетите в страната, като предоставя на аудиторията повече информация за тяхната дейност, научните им постижения, каузите и инициативите, които организират и подкрепят. По-широко ще се използва експертизата на университетските преподаватели за анализи и коментари.

БНР ще влезе в тясно сътрудничество и с организации на училищата и читалищата в страната, като съвместно с тях разработи образователни предавания, насочени към детска и младежка аудитория.

Култура и изкуство

Националното радио е едновременно ползвател и създател на българска културна продукция, а също и платформа за нейното разпространение. Това прави радиото неразривно свързано с културния сектор в страната. БНР може да засили още повече подкрепата си за него по няколко начина:

- Предоставяне на възможност за записи и концерти в студиата на БНР;
- Увеличаване на дела на българската музика в ефир, като в часовете от 6:00 до 18:00 нейният дял ще достигне 80% от музиката в програмите на радиото;
- Популяризиране чрез материали в ефира и интернет на изложби, концерти, конкурси и представяния на книги;
- Атрактивен, подробен и достъпен културен календар, който ще се представя не само чрез ефира, но и като обособена секция на сайта на БНР.

Туризм

Възстановяването на позициите на България като качествена туристическа дестинация, освен преки ползи за бизнеса и институциите, ще допринесе и за

подобряване на цялостния имидж на страната. Радиото може да играе ролята на платформа, която да обединява полезна за туристите информация, съчетана с подробности за историческите и културни особености на всеки град и регион. От особено значение е също и предоставянето на пълна и точна информация по интересни въпроси, засягащи туризма, като екология, инфраструктура и др.

Околна среда

БНР не може да остане встрани от големия разговор за климатичните промени и влиянието на хората върху околната среда. Радиото ще създава повече ефирно съдържание и тематични подкасти, посветени на проблема, в съдействие с БАН, университети и НПО. Успоредно с това, БНР ще предприеме мерки за намаляване на въглеродния си отпечатък като изгради фотоволтаична централа за нуждите си, насърчава разделното събиране на отпадъци и участието на работещите в радиото в различни инициативи, свързани с опазването на околната среда.

Връзка между гражданите и институциите

БНР може и трябва да се превърне в платформа, свързваща гражданите и институциите. Радиото трябва да работи в няколко направления – повишаване на информираността на обществото за работата на институциите, предоставяне на официална информация по въпроси, вълнуващи значими групи от обществото, фокусиране на вниманието на институциите към работата на неправителствени организации, извършващи общественополезни дейности. В тази връзка, БНР ще работи по-тясно с доброволчески организации и инициатори на обществени кампании в областта на здравеопазването, обучението, екологията и др.

ПРОГРАМНО РАЗВИТИЕ

Ситуационен анализ

Националното радио е една от основните информационни медии в страната. През последните три години БНР постигна значителна аудитория и запази високо обществено доверие. Средно около 110 хиляди слушатели във всеки един момент слушат някоя от програмите на БНР.

Средният аудиторен дял на БНР групата за последните шест месеца е 32,3%, като програма „Хоризонт“ е лидер в ефира със среден аудиторен дял от 19%. Програмата

достига до над 650 хиляди слушатели на среднодневна база, а средномесечният ѝ обхват е над 1.2 млн. слушатели³.

През изминалата година, БНР проведе задълбочено проучване сред българите за тяхното отношение към радиото като медия, програмите на общественото радио, нагласите и очакванията им към БНР. Откриха се няколко основни тенденции:

- Слушателите на БНР са лоялни и търсят програмите на общественото радио;
- Новините и музиката са най-често търсеното съдържание;
- Слушателите са най-активни в сутрешните и обедните часове. Следобед слушането е по-скоро фоново, а вечер радиото се измества от други информационни канали;
- Неслушащите програмите на БНР търсят основно музика;
- Както слушащите, така и неслушащите програмите на БНР оценяват високо професионализма на водещите и достоверността на общественото радио като източник на информация;
- Слушателите на регионалните програми ги избират, защото ги чувстват по-близо до себе си и ежедневието си;
- Голяма част от аудиторията има интерес към местни събития и полезна информация;
- Дигиталното присъствие на програмите на БНР все още не е достатъчно добре познато;

Тази информация позволява да се направят някои изводи, които да послужат за отправна точка за бъдещото развитие на програмите и нелинейните медийни услуги на БНР.

Национални програми

Хоризонт

„Хоризонт“ е най-популярната програма на БНР, информационен лидер, който е спечелил доверието на аудиторията с обективност, безпристрастност и изчерпателност на съдържанието, както и с безкомпромисни професионалисти. Програмата заема челни

³ Данните за периода ноември 2023 г. – април 2024 г. са на база национално представително за населението в България на възраст 16 и повече години социологическо изследване, реализирано от ЕСТАТ ЕООД по поръчка на БНР.

позиции по всички пазарни показатели. Предвид това, развитието трябва да се планира така, че програмата да запази своята идентичност.

За привличане на нова аудитория ще се обърне специално внимание на музикалното оформление на сутрешните предавания, както и на съотношението говор-музика. Ще се засили присъствието на съвременна българска музика, което от една страна ще отговори на потребностите на аудиторията и от друга ще окаже допълнителна подкрепа на българските композитори и изпълнители. Интервютата в този часови пояс ще станат по-кратки, представянето на основните теми – по-ясно и динамично, което ще позволи задържането на вниманието на аудиторията за по-дълго време без да компрометира качеството на съдържанието.

В следобедните часове има по-малко слушатели. За част от тях радиото е фон на друга дейност, а други целенасочено избират програмите на БНР. Тук имат място по-продължителни интервюта, задълбочени анализи и коментари. Много слушатели посочват, че поради липса на време понякога слушат интервюта, които са им интересни, в интернет събота и неделя. Това показва още една възможност за ангажиране на интереса на аудиторията чрез подходящо поднасяне на излъчените в ефир интервюта чрез интернет и мобилно приложение.

Слушателите намират практичната информация, предоставяна чрез програмите на БНР, за изключително полезна. За да отговори на техните очаквания, БНР ще повиши честотата и информативността на предоставяните данни, като се наблегне на практическата стойност на информацията. Ще се повиши видимостта и на културния календар, който ще включва и събития за деца.

Във вечерните и нощните пояси ефирът на БНР има много по-малък брой слушатели. Това е времеви диапазон, в който радиото може да си позволи повече експерименти с формата на предаванията, начина на водене и най-вече в контакта с аудиторията. Избралите радиото в тези часове много по-често биха искали да имат пряка връзка с него. Поради това във вечерните предавания ще има повече възможности за такава връзка, както чрез телефон, така и чрез социалните мрежи и интернет портала на БНР.

През уикендите, в обедните и следобедните часове ще се предоставя повече съдържание за семействата – битови теми, сервизна информация, предавания за деца, специализирани предавания за пътуване, готвене, култура, спорт и развлечение.

Като най-слушаната програма на БНР, „Хоризонт“ ще помага и за популяризиране на нови предавания и инициативи на останалите програми чрез автореклама.

Христо Ботев

Програмата за образование, наука и култура, „Христо Ботев“ е уникална не само в радиоефира, а и изобщо на българския медиен пазар. Това допринася за силната лоялност на нейните слушатели.

Ключови за развитието на програмата ще бъдат нейната популяризация и прекия контакт с аудиторията. Според изследването на ЕСТАТ за радиоаудиторията, много от слушателите на „Христо Ботев“ не са запознати с дигиталните канали на БНР. За популяризиране на програмата и нейните предавания ще бъдат използвани на първо място собствените ресурси на БНР – ефира и дигиталните канали. Чрез договори за съвместна реклама с други медии, БНР ще може да достигне до по-широка аудитория. Националното радио ще се обърне и към общините, като използва възможностите за популяризация, предлагани от тях.

Ще се задълбочава прекият контакт на програмата с аудиторията. През изминалата година бяха реализирани поредица от изнесени предавания от градове като Габрово, Трявна, Елена, Бургас. Това дава на местните общности възможност не само да представят своите културни достижения в национален ефир, но и да надникнат зад завесата на радиопроизводството.

В сравнение с „Хоризонт“, програма „Христо Ботев“ има по-слабо присъствие в интернет и социалните мрежи. Част от материалите изобщо не достигат до интернет портала на БНР, или биват качени дни след ефирната им реализация. За преодоляване на този дефицит, редакторите в програмата ще преминават допълнителни обучения за работа с инструментите на сайта. Публикуването на всички интервюта и коментари не само ще подобри видимостта на програмата и ще привлече интереса на по-млада аудитория, но и ще създаде база данни с културна и образователна информация, полезна за цялото българско общество.

Регионални програми

БНР създава и разпространява девет 24-часови регионални програми. Тяхната аудитория търси съдържание, пряко свързано с битието на града и региона. Слушателите имат силно изразена потребност да научават своевременно за събития, които могат да повлияят на ежедневието им, както и да чуят гости, които са известни на местно ниво с обществените, социалните или професионалните си дейности.

Основен акцент в развитието на регионалните програми ще бъде затвърждаването на техния местен облик. Тяхното съдържание трябва да допълва, а не да повтаря националния ефир. Ще се търси повече динамика в сутрешните блокове и подобряване на баланса говор-музика. В обедните и следобедните часове ще се акцентира на разговори със събеседници, популярни в съответния регион – представители на културния сектор, артисти, успешни представители на бизнеса, а във вечерните ще се търси пряк контакт с аудиторията. Програмите ще създават повече предавания, посветени на историята на градовете в техните региони, на интересни места и личности, често непознати на широката аудитория. Регионалните програми ще предоставят периодично полезна информация от региона като трафик, времето и културен календар.

Радио България

През последните две години Радио България – медията за българите по света и за всички, които желаят да научат повече за страната ни – възобнови звуковете си емисии под формата на подкасти с най-важните новини от страната на 9 чужди езика. Беше разкрита и румънска секция, с което БНР вече говори на всички езици на нашите съседни държави. В ефира на програма „Христо Ботев“ започна предаването „Часът на Радио България“. По този начин чрез националния ефир се поставя акцент върху съхранението и разпространението на българската култура и българското образование по света.

За бъдещото развитие на Радио България, програмата ще търси двустранно сътрудничество с български медии по света, на принципа на реципрочен обмен на материали, като се акцентира върху актуални новини, културни мероприятия и инициативи, подкрепящи обучението на български език в чужбина. За преодоляване на кадровите предизвикателства, в чуждоезиковите секции ще бъдат привлечени журналисти от други програми на радиото. Кореспондентите на програма „Хоризонт“ в чужбина ще разработват и теми, свързани с живота и културата на сънародниците ни зад граница.

Кореспондентска мрежа

Един от основните фактори, допринасящи за качеството на поднасяната от БНР информация, е наличието на собствени източници. За да се поддържа и повишава качеството на медийния продукт на БНР е необходима допълнителна инвестиция в мрежата от репортери и кореспонденти в страната и чужбина. Приоритетите в тази посока ще бъдат:

- Повишаване на активното взаимодействие между репортерите на регионалните програми и на националния информационен лидер „Хоризонт“;
- Попълване на незаетите кореспондентски места в областни градове на страната;
- Разкриване на нови кореспондентски пунктове зад граница ,като приоритет ще бъдат САЩ и Франция, а на следващ етап Китай и Турция.

Развитие на нелинейните медийни услуги

Интернет сайтът на БНР се утвърди като един от значимите информационни източници за българите в интернет. Порталът bnr.bg често попада сред 10-те най-четени новинарски страници на месечна база. Онлайн продукции като „Патрулът“ се превърнаха в разпознаваеми брандове и често са цитирани, препоръчвани и публикувани от интернет анализатори и инфлуенсъри. Материалите във видеоканала на радиото в YouTube „БНР Подкасти“ са гледани над 5 милиона пъти, като близо 70% от потребителите са млади хора във възрастовите групи 18-24 и 25-34 години. Това е нова аудитория за БНР, различна от тази, която е вярна на ефирното слушане. БНР е и най-цитираната онлайн българска новинарска медия.

Следващата стъпка в развитието на нелинейните медийни услуги ще бъде пускането на мобилно приложение на БНР. То ще бъде достъпно през 2025 г. и ще предостави разнообразни нови възможности. Чрез него текстовите, звуковите и видеоматериалите ще бъдат достъпни за аудиторията в модерен интерфейс, подходящ за употреба на различни устройства. Приложението ще позволи също и създаването на нови медийни услуги при оптимален разход на ресурси, в това число:

- Достъпност на сервизната информация чрез обособена секция на приложението в звуков и графично-текстов формат;
- Възможност за отложено слушане до 12 часа назад;
- Създаване на денонощен стрийм с новинарско съдържание, който ще обединява емисиите новини, създавани от националните и регионалните програми на БНР;
- Създаване на денонощен стрийм със специализирани музикални предавания от ефира на единадесетте програми на БНР.

Успоредно със стартиране на мобилното приложение, ще бъде извършен и редизайн на сайта на радиото. Той ще позволи по-добро и удобно за потребителите визуално представяне на материалите. Всички подкасти и видеоматериали на БНР ще бъдат достъпни чрез собствената платформа на радиото „Бинар“. По този начин БНР ще изгради пълноценно дигитално присъствие и ще предложи на българското общество възможност да намира радиото на всяко устройство, чрез предпочитаната платформа, с възможност за избор на текст или звук, а в определени случаи и видео.

Нелинейните услуги позволяват да се обърне специално внимание на потребностите на хората с увреждания. БНР вече ползва изкуствен интелект, който „чете“ статии от сайта на радиото. Видеокастът „Новините на жестов език“ позволява на хората с увреден слух да гледат във видеоформат новинарски емисии на БНР. В приложението ще бъдат използвани съвременни технологични средства, които да позволят съдържанието на радиото да стане още по-достъпно за хора с увреждания.

Младежка аудитория

Младите хора потребяват медийни услуги по различен начин. Те се информират основно чрез интернет. Изследване на поколението Z и пазара на труда на „Лидер академия“ показва, че най-използваните от тях социални мрежи са Instagram, Tik-Tok и YouTube⁴. За да достигне до тези слушатели, БНР трябва да има различен подход. Необходимо е обособяване на самостоятелен канал в интернет платформите, насочен към младите хора, със свое визуално оформление и тон на говорене, съобразен с очакванията на слушателите до 25-годишна възраст. Целта е изграждането на навици у младите хора да слушат новини и да разпознаят своята медия в лицето на БНР. За тази аудитория ще бъде създадена и специализирана секция международни новини, която да отговори на потребността им от знание за случващото се по света, както и образователни видеа за исторически събития и личности. Двете основни направления в съдържанието за млади хора ще бъдат адаптиране към техните потребности на качественото журналистическо съдържание, създавано от програмите на БНР и разработване на оригинални формати като например представяне на авторска музика във видеоформат заедно със самите музиканти.

Важен елемент от стратегията на БНР за привличане на млада аудитория е и контактът с младите хора. Като използва позитивния си опит от продължаващия над 10

⁴ Изследване на Лидер Академия „GenZ rEvolution“ <https://leaderacademy.bg/genz/>

години проект РадиоАкадемия, БНР ще създаде РадиоАкадемия за ученици и студенти, като работи с университети, организации на училища, НПО и МОН. По този начин общественият доставчик ще отвори вратите си за младите хора и ще провокира интереса им към радиото като медия и към журналистическата професия.

Архивен фонд

БНР е част от проект № BG-RRP-11.007-0001-C02 „Цифровизация на музейни колекции, библиотеки и архиви“, финансиран чрез националния план за възстановяване и устойчивост. В рамките на този проект звуковият архив на БНР – едно от най-големите културно-исторически богатства на страната, съхраняван на аналогови носители, ще бъде изцяло дигитализиран и предоставен за съхранение в държавните архиви. В същото време ще бъде изградено ново лентохранилище на територията на София, отговарящо на всички съвременни изисквания за безопасност. Така ще бъде запазена звуковата памет на България, съхранена в архивите на БНР.

Цифровизацията увеличава възможностите аудиторията на БНР да се запознае с огромната база аудиофайлове с речи, интервюта и музика, които се съхраняват в архивния фонд на радиото. Пускането на новия уебсайт и мобилно приложение ще даде още възможности за разпространение на архивното съдържание в звукова и текстова форма и ще му отреди достойно място сред медийните услуги на БНР.

В сътрудничество с Държавна агенция „Архиви“, фондът на БНР ще бъде част от проекти за достъпност на съдържание, а съхраняваните от агенцията архивни материали ще се ползват в медийните услуги на радиото.

МУЗИКАЛНИ СЪСТАВИ

БНР е една от малкото медии в Европа, която поддържа шест музикални състава. Това е неотменима част от мисията на общественото радио да запознава българската аудитория с достиженията на националната и световна култура. Съставите на БНР остават еталон за изпълнителско качество.

Сътрудничеството между програмите и музикалните състави ще се оптимизира като се формира постоянна междуведомствена група, която ще обсъжда календара на съставите и ще го синхронизира с програмните намерения.

Присъствието на продуцирана от радиото музика ще се засили и в различните платформи за слушане и споделяне на музика. Още до края на 2024 г. записите на радиото

с уредени за дигитално разпространение права, ще бъдат качени във всички големи дигитални магазини и стрийминг платформи.

Радиото поддържа различни по състав и жанрова специфика ансамбли. Това ще позволи през следващите години да се реализират нови „кросоувър“ проекти, които да включват различни стилове, съчетавайки например Симфоничния оркестър с Биг Бенда или Бенда с Оркестъра за народна музика. Радиото ще работи активно с български композитори, техни организации и музикални училища, за да реализира най-добрите и интересни музикални идеи с помощта на своите състави и с марката за високо качество-БНР.

През 2025 г. ще бъде модернизирано емблематичното Студио 1 на БНР, което ще се превърне в модерна концертна зала с капацитет до 300 места, съвременна система за осветление и възможност за стрийминг на живо. По този начин София и България ще се сдобият с нова концертна зала, а БНР ще има още възможности да подкрепя българските артисти, като им предоставя място за качествени записи и за провеждане на концерти.

Чрез партньорства с общини и организатори на събития ще се търсят допълнителни възможности съставите на БНР не само да покажат своята класа, но и да задоволят потребностите от култура в различните райони на страната.

ТЕХНОЛОГИЧНО РАЗВИТИЕ

По данни на EBU, една от основните цели на обществените медии в Европа е привличане на хората в активна възраст от 16 до 45 години. Това трябва да е фокусът и на Българското национално радио. Тази цел може да се постигне чрез съвременните технологии за разпространение на мултимедийно съдържание в интернет по IP адрес. В момента тази аудитория в Европа получава съдържание основно чрез уеб базирани приложения и смарт устройства. Тя представлява около 60% от цялата аудитория. По традиционния начин (чрез УКВ разпространение), получават медийно съдържание около 20% от потребителите в Европа, като тяхната възраст средно е над 50 години.

Дигиталната трансформация изисква БНР да се подготви за миграцията към IP разпространение. Въпреки ограниченията в бюджета, кадровата недостатъчност на IT специалисти, както и щетите, нанесени от криптовирусна атака през 2022 г., радиото успя да положи техническите основи, необходими за стартиране на този процес, а именно:

- инсталирането на ефирни пултове, поддържащи стрийм на аудио по AES67 стандарт на програмите Хоризонт, Христо Ботев, София, Пловдив и Варна;

- инсталирането на нова цифрова матрица в Централна апаратна - София, както и по-малки варианти на същата за Варна и Кърджали;
- стартирането на миграция към актуална версия на програмата за радиопроизводство Далет, която поддържа разпространението на програмите и публикуване на аудиовизуално съдържание в интернет по IP;
- стартирането на разработка на уебсайт и мобилни приложения, които могат да се интегрират с технологии за разпространение на програмите на БНР по IP, както и с другите социални и мултимедийни платформи в интернет;
- сключване на договор за поддръжка на IT системите на БНР, както и изготвяне на план за оптимизацията им, който включва и повишаване на киберсигурността, подмяна на компоненти и настройка на мрежовите системи, както и повишаване на капацитета на компютърните конфигурации.

До края на 2024 г. ще бъде извършен пълен анализ на наличната към момента техника и потенциалните уязвимости и ще бъде разработен план за действие за следващите 3 години, който ще предвиди комбинация от мерки – обновяване на софтуер, преконфигуриране на мрежи, подмяна на остарели устройства и др. Планът ще отчете степента на риск и препоръчителните срокове, в които да се извърши всяко едно действие.

Другото голямо направление, в което ще се търси подобрене, е развитието на предавателната мрежа. Аудиторията на регионалните програми често има оплаквания от смущения и загуба на сигнала. В много погранични райони прониква сигнал от чужбина, който смущава програми на националното радио. За преодоляване на тези проблеми, до средата на 2025 г. ще бъде извършен пълен анализ на териториалното покритие на програмите на БНР и качеството на сигнала, след което ще бъдат предложени мерки за оптимизиране на предавателната мрежа, така че с минимален разход на средства да бъде постигнато възможно най-пълно и качествено покритие на територията на цялата страна.

Изкуствен интелект (AI)

През 2022 г. технологията, заложена в основата на изкуствения интелект (AI) направи качествен скок, което позволи масовото ѝ навлизане във всички сфери на обществения и културния живот. Медиите станаха флагман на този процес.

През 2025 г. за редакторите на уебсайта ще бъде внедрен софтуер, трансформиращ говора в текст (speech-to-text), изграден на базата на изкуствен интелект. Той ще намали значително времето за обработване на звуковите материали за качване в сайта и ще се интегрира в новата страница и мобилно приложение на радиото. Така повече от ефирните материали ще станат достъпни чрез интернет и социалните мрежи и да достигат до още по-широка аудитория.

В средносрочен план AI има потенциал да помага и при обобщаване на обратната връзка с аудиторията, подбора на песни, генериране на публикации за сайтове, блогове и социални мрежи и др.

ОРГАНИЗАЦИЯ И УПРАВЛЕНИЕ

Развитие на човешките ресурси

През настоящия управленски мандат течеше непрекъснат процес на оптимизация на човешките ресурси на националното радио. Утвърдената щатна численост на системата на БНР беше намалена с 99 щатни бройки или 7,31%. Това позволи увеличение на основните месечни заплати на служителите на БНР, което за периода 2021 – 2024 г. е кумулативно с над 66% за служителите в музикалните състави и с над 38% за останалите служители.

Устойчивото развитие на радиото е немислимо без инициативен и мотивиран екип. През последните години в БНР се наложи стил на управление насочен към решаване на проблемите на хората и използването на колективни органи и консултации с работещите при вземане на важни решения. В резултат на това се наблюдава повече активност при обмен на идеи и поставяне на цели, констатирано в одитен доклад на вътрешните одитори на медията.

Акценти ще бъдат подобряването на ефективността на организацията и на екипното и междуекипното сътрудничество чрез формиране на съвместни работни групи за отделни дейности и инициативи.

Диалог с работещите в БНР

Конструктивният диалог с представители на работещите в БНР трябва да бъде запазен и надграден. В следващия управленски мандат с тях ще бъдат обсъждани не само посочените в закона и КТД трудови въпроси, но и ключови за бъдещото развитие на радиото теми като инвестиционен план и приоритети при разходването на бюджета на

радиото. По този начин служителите ще „надникнат зад завесата“ на механизмите на вземане на управленски решения и ще бъдат включени в определянето на стъпките за развитие на радиото. Подобна вътрешна прозрачност ще повиши доверието между ръководния екип и работещите в радиото.

Редакционна структура

След закриването на Програмна дирекция през 2024 г. беше създадена по-динамична и директна система на взаимодействие между програмите, като в състава на Програмния съвет бяха включени и главните редактори. Това позволява важните програмни решения да се вземат с участието на всички ръководители, пряко ангажирани с радиопроизводството и е допълнителна гаранция за свободата и независимостта на медията.

До края на 2024 г. с участието на редакционните колегии ще бъдат преразгледани Редакционните стандарти и Етичният кодекс на БНР.

Приоритет ще бъде организацията на работа в нюзрума на БНР. Създаването на общо пространство за работа на репортерите и новинарите в София ще подобри ефективността на взаимодействие между тях. Внедряването на новата версия на платформата „Далет“ ще позволи и по-добро сътрудничество между екипите в София и страната, така че произведеното от всички тях съдържание да може лесно да се използва във всяка една програма и дигитална медийна услуга.

ФИНАНСИРАНЕ И КОНТРОЛ

Едно от основните предизвикателства, с които се сблъсква БНР е недофинансирането. То дава своето отражение по отношение както на привличането на кадри, така и на технологичното развитие. За противодействие на този риск ще бъдат предприети следните действия:

- Постоянен диалог с представители на синдикални организации в БНР относно възнагражденията;
- Предлагане на реклама в програмите и онлайн срещу предоставяне на услуги;
- Обособяване на инвестиционни намерения и проекти, за които да се търси външно финансиране по европейски, национални или местни програми;
- Въвеждане на нови технологии за автоматизиране на работните процеси;

- Повишаване на приходите от интернет реклама;
- Разпространение на интелектуална собственост на БНР в дигитални платформи.

След 2021 г. БНР направи множество стъпки към подобряване на вътрешните контролни механизми. Беше създадена дирекция „Риск и контрол“, която изпълнява дейности по управление на риска; предварителен контрол за законосъобразност; текущ финансов контрол на изпълнението на бюджета на БНР и последващи оценки на изпълнението. През 2023 г. беше въведена и електронна система за предварителен контрол. През 2025 г. електронният предварителен контрол ще обхване и регионалните подразделения на БНР.

През последните две години са извършени редица одитни ангажименти от страна на вътрешните одитори на радиото. Сред препоръките от значение за стратегията да развитие на радиото са:

- Необходимост от разглеждане на стратегическите планове и прецизиране на заложените в тях индикатори за успех;
- Конкретизиране на поставените цели;
- Актуализиране на Етичния кодекс на служителите в радиото;
- Повишаване на познаването на вътрешните актове от служителите на БНР чрез въвеждащо обучение, разработване на процедура за запознаване с нови и актуализирани актове, подобряване на визията и информативността на вътрешната мрежа на радиото.
- Анализ на изискванията за заемане на длъжности в БНР, с акцент върху изискванията за заемане на ръководни длъжности, което да гарантира необходимата компетентност за постигане на организационните цели.

Изпълнението на тези препоръки през следващата година ще подобри процесите на управление и ефективността на работа в радиото.

Вместо заключение – БНР и националната сигурност

БНР е част от системата за национална сигурност. Във време на продължаващи военни конфликти е налице повишен риск от дезинформационни кампании, кибератаки и други мероприятия, насочени срещу отслабване на защитните сили на държавата. В

тази ситуация е необходимо БНР да насочи специално внимание и допълнителни усилия за противодействие на тези рискове като:

- Инвестиции в защита на критичната инфраструктура, които да гарантират, че основните задачи на радиото ще продължат да се изпълняват и при извънредна ситуация;
- Предоставяне на повече практическа информация относно противодействие на различните рискове чрез програмите и нелинейните услуги на БНР, за повишаване на информираността на обществото;
- Актуализиране на плановете за действие при различни извънредни ситуации и ресурсното им обезпечаване.

При засилващо се международно напрежение и политическа нестабилност в страната, още по-важна и отговорна е задачата на БНР да информира, да предоставя задълбочени анализи, да запознава аудиторията си с различни мнения и гледни точки и най-вече да бъде територия за информиран дебат, който да спомогне за намаляване на напрежението в обществото и за намиране на темите, които ни обединяват. Затова е необходимо общественото радио да бъде стабилно, да се ползва с доверие и уважение както сред аудиторията, така и сред институциите в страната. Само така БНР ще има силите да преодолее технологичните, социалните и обществените предизвикателства, пред които се изправя.

Необходимостта от силни обществени медии и ползата от това се потвърждава и от изследванията на EBU, според които в страните, където обществените медии са по-добре финансирани, индексът на демокрация е по-висок и се наблюдава позитивна връзка между финансирането на обществените медии и пазарният им дял от една страна и политическата стабилност и работата на институциите от друга.⁵

Развитието на общественото радио може да се гарантира само ако съществува разбиране между ръководството на медията, работещите в нея, обществото и политическата класа, относно значението на общественото радио и неговата независимост като стълб на българското демократично общество.

Убеден в стойността и значимостта на общественото радио, съм готов да поема ангажимент да остана гарант за свободата на радиото, независимостта на журналистите и изпълнението на мисията на БНР в интерес на цялото общество.

⁵ „Демокрацията и обществените медии“ доклад на EBU от октомври 2023 г.